

TARTU HALDUSKOHUS
Tartu kohtumaja
K O H T U O T S U S
EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohtuasja number	3-08-1281
Otsuse kuupäev	22. detsember 2008
Kohtunik	Eda Muts
Kohtuasi	Enn Kanguri kaebus Kagu Piirivalvepiirkonna vastu saamatajäänud töötasu nõudes.
Asja läbivaatamise kuupäev	23.10.2008 ja 04.12.2008
Menetlusosalised	Kaebuse esitaja Enn Kangur Vastustaja Kagu Piirivalvepiirkond
Resolutsioon	1.Jätta kaebus rahuldamata. 2. Menetluskulud jätta poolte endi kanda.
Edasikaebamise kord	Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse Tartu Ringkonnakohtule 30 päeva jooksul kohtuotsuse avalikult teatavakstegemisest arvates. Apellatsioonkaebus võidakse lahendada kirjalikus menetluses, kui kaebuses ei taotleta selle lahendamist istungil.

Asjaolud ja menetluse käik

Enn Kangur oli kuni 07.07.2008 teenistuses Valga ja Kagu Piirivalvepiirkonnas vanempiirivalvurina. Tulenevalt koerajuhi ülesannetest oli tema hooldada ja õpetada koer Donna ajavahemikul juuli 1996 kuni 30.04.2007 ja koer Cito ajavahemikul 14.08.2004 kuni teenistusest lahkumiseni.

27.03.2008a. esitas Enn Kangur Kagu Piirivalvepiirkonna ülemale ettekande, taotledes teenistuskoerte hooldamise ja õpetamise eest saamata jäänud töötasu väljamaksmist kolme viimase aasta ulatuses vastavalt Piirivalveameti peadirektori poolt kinnitatud teenistuskoerte kasutamise ja hooldamise juhendile.

Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 01.04.2008 käskkirjaga nr 237P algatati distsiplinaarjuurdlus eesmärgiga välja selgitada koerajuhi Enn Kanguri teenistuskoera teenistuseks, koolituseks ja hoolduseks kulutatud töötunnid ning nende vastavus tööajatabele.

30.04.2008 distsiplinaarjuurduse kokkuvõttes teavitati Enn Kangurit, et tema poolt tagant järele nõutud koera koolituseks ja hooldamiseks ajavahemikul 01.03.2005 kuni 31.12.2007 kulunud 1138 töötundi ei leia kajastamist ei päevaraamatutes ega nädalaplaanides ning et nõue kuulub rahuldamisele vaid juhul, kui tal on täiendavalt esitada nõude aluseks olevaid dokumente.

02.07.2008a. esitas Enn Kangur Tartu Halduskohtule kaebuse nõudega välja mõista Kagu Piirivalvepiirkonnalt tema kasuks 1288 tunni eest saamata jäänud töötasu 2005a. – 2007a. kokku 103 715 krooni ja 43 senti. Kohtumenetluse käigus muutis kaebuse esitaja oma taotlust mitmel korral nii töötundide kui saamata jäänud töötasu osas. Viimases 26.09.2008 esitatud taotluses esitati nõue välja mõista vastustajalt saamata jäänud tasu 105 595 krooni 1245 töötunni eest. Tasu ületundide eest oli saamata perioodi juuni 2005 kuni 31.12.2007.a. eest.

Kaebuse põhjendused

Kaebaja märgib, et ta teenis kuni 31. detsembrini 2007.a Kagu Piirivalvepiirkonna Vastse-Roosa piirivalvekordoni vanempiirivalvuri ametikohal ning oli samal ajal teenistuskooerajuht. Piirivalvekoerte hooldamise korda reguleeris Piirivalveameti peadirektori 14.märtsi 2003.a käskkirjaga nr 83 kinnitatud „Piirivalve teenistuskooerte kasutamise ja hooldamise juhend” ning hiljem Piirivalveameti peadirektori 16.mai 2006.a käskkirjaga nr 204 kinnitatud „Piirivalve teenistuskooerte kasutamise ja hooldamise juhend”. Nimetatud juhendite kohaselt tuli kooerajuhi tööajaks arvestada ka teenistuskooera koolituseks ning hoolduseks kulunud aeg. Tegelikult seda täies ulatuses ei tehtud. Seoses sellega, et piirivalvureid oli ettenähtust vähem, rakendati kaebuse esitajat täies mahus piirikontrollil ning teenistuskooeraga seotud tööülesandeid tuli täita täiendavalt. Samas ei lubatud näidata ületunde ning seetõttu jäeti osa töötunde arvestamata ning nende eest tasu maksmata. Tegelikult tuli täita teenistuskooertega seotud tööülesandeid täies mahus, mida tõendab asjaolu, et kaebaja hooldada olevatele koertele kinnitati kõrgeim kvalifikatsiooniklass (tšempioniklass).

Distsiplinaarjuurduse kokkuvõttest nähtub, et korrektne arvestus tegelike töötundide kohta Kagu Piirivalvepiirkonnas puudus. Endine Vastse-Roosa piirivalvekordoni ülem Andres Kongo kinnitas distsiplinaarjuurduse käigus, et kooerajuhtidel jäi arvestamata osa teenistuskooera koolituseks ja hoolduseks ette nähtud tunde, kuigi nimetatud töid tuli kooerajuhtidel siiski teha. A.Kongo on korduvalt informeerinud olukorrast ka Kagu Piirivalvepiirkonna juhtkonda, kuid midagi ei muutunud. Täiendavaid ei ole võimalik dokumente täidetud töökohustuste kohta esitada, kuna tööaja arvestus kuulub tööandja pädevusse ning kaebaja on sunnitud pöörduma oma õiguste kaitseks kohtusse.

Vastavalt Piirivalveameti peadirektori 16.mai 2006.a käskkirjaga nr 204 kinnitatud „Piirivalve teenistuskooerte kasutamise ja hooldamise juhendi” punktile 3.8.3 on teenistuskooera koolitamiseks ette nähtud kuni 4-aastaste koerte puhul 10 tundi nädalas ning vanemate koerte puhul 8 tundi nädalas. Sama juhendi punkti 3.8.4 kohaselt on koerte hoolduseks ette nähtud 3,5 tundi nädalas.

Töö- ja puhkeaja seaduse § 14 lg 1 kohaselt on tööandja kohustatud pidama kõigi töötajate tööaja arvestust ning sama seaduse § 7 lg 6 kohaselt tuleb pidada ületunnitöö arvestust iga töötaja kohta ja iga ületunnitöö juhu kohta eraldi. Distsiplinaarjuurduse kokkuvõttest nähtuvalt ei täidetud Kagu Piirivalvepiirkonnas eelnimetatud nõuet ning osa tööajast ning ületundidest jäeti kooerajuhtidele arvestamata. Kuna muid tööülesandeid tuli täita tööajanormi ulatuses, siis on teenistuskooerte hooldamise ja koolitamisega seotud kohustuste täitmine käsitletav ületunnitööna.

Palgaseaduse § 14 l 2 kohaselt ei tohi ületunnitöö iga tunni eest töötajale makstav lisatasu olla väiksem kui 50% selle töötaja tunnipalga määra.

2005.a oli kaebaja kuupalgaks 5780 krooni kuus; 2006.a. 7755 krooni kuus ning 2007.a 12 420 krooni kuus ning tunnipalgaks vastavalt 34 krooni 15 senti; 45 krooni 93 senti ning 73 krooni 67 senti.

Saamata töötasu arvestamisel on kaebuse esitaja lähtunud kaebuses esitatud tunnitasust ning kuna tegemist on ületundidega, siis korrutanud tunnitasu 1,5-ga. Samuti on tegelikult töötatud tundide arvestamisel lähtutud sellest, et 01.juunist 2005.a kuni 30.aprillini oli Enn Kanguri hooldada kaks teenistuskoea. Arvestades teenistuskoea Donna vanust polnud tema väljaõpet enam ette nähtud ning arvestatud on vaid koera hoolduseks kulunud aeg (3,5 tundi nädalas). Koera väljaõppe ning igapäevase hoolduse korraldamisel pidi koerajuht kuni 2003.a märtsini lähtuma Piirivalveameti peadirektori 14.märtsi 2003.a käskkirjaga nr 83 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoea kasutamise ja hooldamise juhendist” ning hiljem Piirivalveameti peadirektori 16.mai 2006.a käskkirjaga nr 204 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoea kasutamise ja hooldamise juhendist”. Kuna teenistuskoead olid koerajuhi vastutusel 24 tundi ööpäevas ning 7 päeva nädalas, siis toimus nende igapäevane hooldamine ja õpetamine ilma mingi täiendava korraldusega - nimetatud ülesannete täitmine oli vajalik loomade tervise ja väljaõppe tagamiseks.

Põhjendamatult on vastustaja väide, et tegelikult tegeles E.Kangur teenistuskoeatega vähem kui see oli sätestatud vastavates juhendites. Analüüsides teenistuskoea kasutamise aruandeid ilmneb, et teenistuskoea Donna hooldamise eest ei ole Enn Kangurile arvestatud ühtegi töötundi. Samas on selge, et koer ei saanud elada peaaegu 2 aastat ilma toidu ning hooldusega. Kuna looma tervis halvenes 2006.a lõpul, siis oli tema ravimiseks ja hooldamiseks vaja tunduvalt enam aega, kui nägid ette Piirivalveameti peadirektori poolt kinnitatud juhendid.

Teenistuskoea Cito kohta koostatud aruannetest nähtub, et 2006.a mais ning 2007.a mais, juunis, augustis, novembris ja detsembris on Enn Kangurile arvestatud nimetatud tööülesannete täitmise eest 0 töötundi. 2005.a augustis, septembris, 2006.a juulis, detsembris ning 2007.a veebruaris on aruannetes märgitud vaid 2 töötundi, mis arvestades tööülesannete mahtu on ilmselt ebareaalne (ca 2-3 minutit päeva kohta) jne. Samas on nii Donnale kui Citole välja antud toit ning ravimid, koerad olid toidetud ning hooldatud.

Kuigi Kagu piirivalvepiirkonna juhtkonna korraldusel tuli vältida ületundide näitamist aruannetes, ei muuda see tegelikult töötatud töötunde olematuks ega vabasta vastustajat kohustusest nende eest tasuda.

Vastustaja vastuväited

Kagu Piirivalvepiirkond vaidleb kaebusele vastu ja palub jätta kaebus rahuldamata.

Vaidlust ei ole selles, et 2005.a. oli E. Kangur koerajuht, kellele olid määratud jäljekoead Donna (surnud 30.04.2007a.) ja Cito. Ametijuhendis ei ole fikseeritud E. Kanguri kui koerajuhi töökohustusi ja ülesandeid. Seega oli 2005 – 2007a. E. Kanguri tegevus koerajuhina määratletav täiendavate teenistusülesannete täitmisena, mille eest võib maksta KVTS § 154 lg 8 alusel lisatasu. E.Kangurile maksti lisatasu täiendavate tööülesannete täitmise eest.

E. Kanguri tegevust koerajuhina reguleerisid: Piirivalveameti peadirektori 14.03.2003a. käskkirjaga nr 83 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoea kasutamise ja hooldamise juhend” (edaspidi Juhend 1) ja Piirivalve peadirektori 16.05.2006a. käskkirjaga nr 204 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoea kasutamise ja hooldamise juhend (edaspidi Juhend 2). Juhendi 1 p-s 2.6.2 on koerajuhile pandud kohustus pidada arvestust koera teenistusülesannete

täitmisest ja kohustus esitada koerategevuse ohvitserile „Teenistuskoe kasutamise aruanne” iga kalendrikuu kohta. E. Kangur on koostanud ja allkirjastanud perioodil 2005 – 2007a. iga kuu kohta teenistuskoe kasutamise aruanded, milles on omakäeliselt fikseeritud kõik E. Kanguri töötunnid, s.h. teenistuskoe koolituse ja hooldamise töötunnid. Teenistuskoe koolituse ja hooldamise aeg arvestatakse tööajana. E. Kanguri koostatud aruannetest nähtuvalt oli töötundide arv tööajanormi piires.

Koerajuhi tegevust (s.h. teenistuskoe koolitus ja hooldus) fikseeriti ajaliselt ka kordoni ülema poolt koostatud nädalaplaanides ja kordoni korrapidaja poolt peetavas päevaraamatus (Juhend 2 p. 3.8.1, Juhend 1 p. 3.4.2.1), mille alusel koostati tööajatabelit. Enn Kangur oli nende aruannete järgi töötanud tööajanormi piires. E. Kanguri enda koostatud teenistuskoe kasutamise aruannete 2005 – 2007a. võrdlemisel sama perioodi nädalaplaanides ja päevaraamatutes erinevusi teenistuskoe koolitamiseks ja hooldamiseks tehtavas tööaja arvestuses ei ole tuvastatud.

Seega oli Enn Kangur kahepoolse aruandluse kohaselt, mis sisaldas teenistuskoe koolituseks ja hooldamiseks kulunud aega, töötanud üldiselt kehtestatud riikliku tööajanormi piires (töö- ja puhkeaja seaduse § 4 lg 1), mida piirivalveteenistuses arvestatakse summeeritult (arvestusperiood kuu ja 3 kuud).

Enn Kangur ei märgi ettekandes, palju väidetavalt tehtud töötunde on jäänud arvestamata, vaid rajab oma nõude sellele, et kõik Juhendites ettenähtud tunnid on tehtud. Nagu distsiplinaarjuurdluse kokkuvõttest nähtub, ei erinenud teenistuskoe kasutamise aruandest koera juhi enda poolt märgitud töötundide arv, mille sees oli koera koolituseks ja hoolduseks kulutatud tunnid, allüksuse päevaraamatus ja nädalaplaanides kajastatud koerajuhi töötundide arvust, mis mahtusid normtööaja piiridesse.

Töö- ja puhkeaja seaduse § 7 lõikest 3 tuleneb otseselt, et ületunnitööd võib teha poolte kokkuleppel. Kokkulepped E. Kanguri ja teenistusandja vahel ületunnitöö tegemiseks koerte hooldamisel ja koolitusel puuduvad. E. Kangurile ei ole antud vahetu ülemate poolt korraldusi ületunnitöö tegemiseks koerte hooldamisel ja koolitusel. Arvesse võttes E. Kanguri kui kaadrikaitseväelase teenistuse eripära piirivalveteenistuses, milline kuni piirivalveteenistuse seaduse vastuvõtmiseni oli sõjaväeliselt korraldatud asutus (KVTS § 2 lg 1), oli välistatud, et E. Kangur võis ilma kokkuleppeta vahetu ülemaga või ilma vahetu ülema korralduseta teha ületunnitööd.

Enn Kanguri arvamus, nagu ei oleks Kagu Piirivalvepiirkonnas peetav tööaja arvestus õige, on alusetu. Kagu Piirivalvepiirkond oleks eksinud tööaja arvestuses siis, kui viimase poolt esitatud arvestus Enn Kanguri tööajas nädalaplaanides ja päevaraamatutes oleks erinenud Enn Kanguri enda poolt koostatud ja esitatud teenistuskoe kasutamise aruannetes esitatud tööaja arvestuslikest näitajatest. Antud juhul, kus kahepoolne tööaja arvestus langeb kokku, on välistatud tööandja arvestuse puudulikkus.

Kui E. Kangur oleks tõepoolest lisaks arvestuses kajastatud 965 töötunnile teinud veel 1288 tundi ületunnitööd teenistuskoe koolitamiseks ja hooldamiseks, oleks see pidanud kajastuma tema enda poolt koostatud teenistuskoe kasutamise aruannetes. Nimetatud aruannetes 1288 ületunnitööd, mis oleks seotud teenistuskoe hooldamise ja väljaõppega, ei kajastu. Distsiplinaarjuurdluse käigus ei leidnud tõendamist, et Kagu Piirivalvepiirkonnas ei oleks tööaja arvestus korrektne. E. Kanguri vastupidine väide on juurdluskokkuvõtte meelevaldne tõlgendamine.

Ületunnitöö tegemiseks kokkulepete ja korralduste puudumine ning kahepoolne tööaja arvestus on tõenditeks selles, et E. Kanguri tegelik töötundide arv teenistuskoerte hooldamisel ja koolitamisel on tehtud tööajanormide piires. Tööajanormi piires ei saa olla ületunnitööd, mistõttu ei ole E. Kanguril õigust ka ületunnitöö tasule.

Kui isegi E. Kangur oleks planeerinud ja koolituspäevikutes kirjeldanud teenistuskoertega läbi viidud harjutusi niisuguses ajakulus, mis ei mahtunud normtööaja piiridesse, ei oleks ta olnud õigustatud nõudma hüvitust, sest puudusid kokkulepped ületunnitöö tegemiseks ja kokkulepped ületunnitöö eest tasustamiseks.

Ületunnitöö tegemiseks kokkulepete ja vahetu ülema korralduste puudumine, samuti kokkulepete puudumine ületunnitöö tasustamiseks välistavad E. Kanguril õiguse nõuda hüvitust väidetava ületunnitöö tegemise eest. E. Kanguri nõue väidetavalt tehtud ületunnitöö tasustamiseks ei kuulu rahuldamisele palgaseaduse § 14 lg 1 ja töö- ja puhkeaja seaduse § 7 lg 3 alusel.

Kohtu otsus ja põhjendused

Kohus on seisukohal, et kaebus ei ole põhjendatud ja ei kuulu rahuldamisele.

Vaidlus on antud asjas selles, kas Kagu Piirivalvepiirkond jättis kaebuse esitajale õigusvastaselt välja maksmata töötasu ületunnitöö eest perioodil 01.06.2005 kuni 31.12.2007.a. Kaebaja taotlus on välja mõista vastustajalt saamata jäänud töötasu summas 105 595 krooni, mis on jäänud maksmata 1245 töötunni eest.

Koerajuhi tegevust vaidlusel perioodil reguleerisid Piirivalveameti peadirektori 14.03.2003a. käskkirjaga nr 83 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoerte kasutamise ja hooldamise juhend” ja Piirivalve peadirektori 16.05.2006a. käskkirjaga nr 204 kinnitatud „Piirivalve teenistuskoerte kasutamise ja hooldamise juhend“.

Mõlemad juhendid määratlesid ära, millist teenistuskoertega seotud tegevust saab arvestada koerajuhile tööajana. Nende tegevuste hulgas on nimetatud ka koerte koolitust ja hooldust. Juhendite p-d 3.4.2.3 ja 3.8.3 näevad ette teenistuskoerte koolitustundide arvu (vastavalt koerte vanusele 10 või 8 tundi nädalas) ning p-d 3.4.2.3 ja 3.8.4 näevad ette teenistuskoerte hooldamiseks mineva aja (vastavalt kas 2 või 3,5 tundi), mida tuli arvestada koerajuhi tööaja hulka.

Kohus nõustub vastustaja seisukohaga selles, et juhendite osundatud punktide sõnastusest ei tulene, et neis nimetatud tööaja hulka arvestatavat töötundide arvu saaks lugeda koerajuhile koera koolituseks ja hoolduseks ettenähtud kohustuslikuks töötundide arvuks, mille eest tuleb maksta sõltumata muudest asjaoludest. Selline juhendi tõlgendamine ei saa olla loogiline, kuna sõltuvalt paljudest objektiivsetest asjaoludest võib erinevate koerte õpetamisele minev aeg ja ka hooldusele minev aeg olla erinev, seda ka ühe ja sama koera puhul, sõltuvalt koera vanusest, eelnevast väljaõppest, jne. Juhendites koera hoolduseks ja õpetamiseks märgitud tundide arvust oleks tulnud lähtuda koerajuhi tööaja planeerimisel, kuid sellest ei saa järeldada, et juhendites näidatud aega saaks lugeda kohustuslikult tasustatavaks ajaks, sõltumata tööaja planeerimisest ja aruandlusest.

Antud juhul ei ole kohtule esitatud tõendeid, et kaebuse esitaja tööaja planeerimisel, seda nii kuu- kui ka nädalaplaanis, oleks kaebaja ise või piirivalvepiirkond tööaja hulka planeerinud koerte hoolduse ja õpetamise aja vastavalt juhendites ettenähtud ajale ja et vastavalt juhenditele oleks kaebaja ka tööaja üle arvestust pidanud ehk töötanud. Kaebuse põhjendustest nähtuvalt on kaebaja just sellel seisukohal, sest väites, et talle ei ole arvestatud 2005 - 2007 aastail kokku 1245 töötundi, ei esita kaebaja ühtegi muud tõendit, vaid võtab aluseks ainult juhendites määratud optimaalse töötundide arvu.

Kohus on seisukohal, et tasuda teenistuskoe hoolduse ja väljaõppe eest saab ainult selleks kulunud tegelik töötundide järgi, mitte tööaja planeerimise aluseks väljatöötatud töötundide järgi. Seda, kui palju tegelikult koerte väljaõppeks ja hoolduseks aega kulus, tõendavad ainult kaebaja poolt täidetud ja tasustamise aluseks olevad igakuulised aruanded. Nendes aruannetes näidatud töötundide eest on kaebaja tasu ka saanud. Lisaks tuleb märkida, et tunnistajate ütlustega leidis kinnitamist, et koerajuhil oli võimalik koera väljaõpet ja hooldust läbi viia muu teenistusaja jooksul, mis tähendab, et see töö oli võimalik sageli ära teha ka aruandes näidatud muu tööaja jooksul, toomata kaasa nn. ületunnitööd. Iseenesest on loogiline, et koera Donna hoolduseks (vajab ainult vanuse tõttu hooldust) kulus samuti aega, mille eest tasu maksmist esitatud dokumendid ei näita. Samas aga ei ole esitatud tõendeid, mis näitaksid, kui palju selleks aega oli planeeritud ja kui palju eraldi tööaega selleks tegelikult kulus.

Kaheldav on kaebaja väide, et tal ei olnud võimalik planeerida ja koolituspäevikus ära näidata rohkemate harjutuste tegemist, kui kajastus kahepoolses aruandluses. Koerte koolitus toimus vastavalt teenistuskoe õppeplaanile, mille koerajuht pidi koostama üheks kuuks. Kaebaja ei ole esitanud kohtule ühtegi 2005a juuni - 2007a. detsember (k.a.) õppeplaani, millest nähtuks, et teenistuskoele oleks kaebaja enda poolt plaanitud koolitust rohkem, kui koolituspäevikute ja päevaraamatute põhjal kaebaja koostatud teenistuskoe kasutamise kuu aruanded näitavad. Seda ei tõendanud ka ühegi tunnistaja ütlused.

Lisaks õppeplaanide koostamisele kuude kaupa, pidi juhendite järgi läbiviidud teenistuskoe koolitus olema üksikasjalikult kajastatud teenistuskoe koolituspäevikus. Teenistuskoe koolituspäevikut täidab koerajuht ise. Ühtegi koolituspäevikut, kui tõendit konkreetsete harjutuste läbiviimise kohta kaebaja kohtule ei esitanud ega pidanud võimalikuks esitada. Põhjendatud on seejuures vastustaja väide, et kui kaebajal olid kolme aasta jooksul probleemid, et Kagu Piirivalvepiirkond ei tasu talle väidetavalt tehtud ületunnitööd, oleks kaebaja pidanud seda enam hoolas olema koera koolitusele ja ka hooldusele kulunud töötundide omapoolse fikseerimisega.

Seega ei ole leidnud tõendamist, et kaebaja tegi kolme aasta jooksul lisaks tema ja Kagu Piirivalvepiirkonna poolt läbi viidud koerte koolituse ja hooldusega seotud töötundide arvestusele, mis kajastusid tööaja tabelis, veel täiendavalt 1245 töötundi.

Kaebuse esitaja on välja toonud, et kuna ta täitis muid tööülesandeid tööajanormi ulatuses, siis on teenistuskoe hooldamise ja koolitamisega seotud kohustuste täitmine käsitletav ületunnitööna. Palgaseaduse § 14 lg 1 sätestab, et ületunnitöö eest lisatasu maksmine või hüvitamine vaba aja andmisega määratakse kindlaks poolte kokkuleppel. Sama põhimõte on kirjas ka Piirivalveameti peadirektori poolt 24.03.2006 kinnitatud palgajuhendi p-s 4.4.3., kus märgitakse, et ületunnitöö hüvitatakse üldjuhul vaba aja andmisega arvestusperioodi jooksul ning et ületunnitöö eest makstakse lisatasu siis, kui ületunnitööd ei ole võimalik hüvitada vaba aja andmisega arvestusperioodi jooksul, lisatasu makstakse asutuse ülema igakordse käskkirja alusel. Piirivalveameti peadirektori poolt 20.02.2007a. kinnitatud palgajuhendi p 6.1.2 lubab ületunnitöö eest maksta 50% kaadrikaitseväelase tunnipalga määrast, kui kaadrikaitseväelane on ületunnitööle rakendatud vahetu ülema või otsese ülema korraldusel ning kui ületunnitööd ei kompenseerita vaba aja andmisega. Lisatasu määramise aluseks on vahetu ülema põhjendus ja täidetud tööajaarvestuse tabel, otsuse lisatasu maksmise kohta teeb asutuse ülem. Seega näeb nii palgaseadus kui piirivalveameti palgajuhendid ette, et nii ületunnitöö tegemine kui selle eest tasumine toimub poolte eelneval kokkuleppel. Ületundide eest makstakse lisatasu alles siis, kui ületundide kompenseerimine vaba aja andmisega ei ole võimalik. Lisatasu ületunnitöö eest makstakse

vahetu ülema igakordse käskkirja alusel. Mingeid erandeid tööaja arvestamisel ja ületundide kompenseerimisel koerajuhile palgajuhendites ette nähtud ei ole. Nagu märgitud, tööaja arvestuse aruanded E.Kanguri puhul ületunnitööd ei kajasta. Seda, et kaebuse esitajale oleks antud nõusolek või korraldus ületunde teha, ei kinnitanud kohtuistungil ka kaebaja vahetu ülem A.Kongo.

Arvestades eeltoodut ei pea kohus kaebust põhjendatuks ja jätab selle rahuldamata.

Kaebuse esitaja on esitanud kohtule kohtukulude nimekirja, mille alusel palub vastustajalt välja mõista menetluskulud summas 2360 krooni. HKMS § 92 lg 1 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Kuna kohus kaebust ei rahulda, jäävad kaebaja poolt kantud menetluskulud tema enda kanda.

Vastustaja taotleb välja mõista kaebuse esitajalt õigusabikulud summas 25 488 krooni. HKMS § 92 lg 10 sätestab, et kohus võib jätta kulud täielikult või osaliselt poolte enda kanda, kui vastaspoole kulude väljamõistmine poolelt, kelle kahjuks otsus tehti, oleks tema suhtes äärmiselt ebaõiglane või ebamõistlik. Kohus on antud juhul seisukohal, et vastustaja poolt 10 korda suuremas summas kantud õigusabikulude väljamõistmine füüsilisest isikust kaebuse esitajalt avaliku võimu kasuks oleks äärmiselt ebaõiglane. Nii on Riigikohtu halduskolleegium mitmetes lahendites väljendanud põhimõtet, et üldjuhul tuleb eeldada, et teenistusalastes küsimustes antud haldusakte peab ametiasutus olema suuteline kaitsma kohtus oma ametnike kaudu, kasutamata advokaadi abi. Kohus on seisukohal, et antud küsimus ei vajanud vastustaja poolt välise õigusabiteenuse kasutamist. Kagu Piirivalvepiirkonna koosseisus on olemas jurist, Piirivalveameti koosseisus nii jurist kui õigusnõunik, mis tähendab, et Kagu Piirivalvepiirkond oli võimeline oma õigusi teenistusalastes küsimustes kaitsma ametnike kaudu, kasutamata välist õigusabi.

Eda Muts

kohtunik